

אין מעמידין פרק שני עבודה זרה

לו.

עין משפט
נר מצוה

קבו א מיי פ"טז מהל'
ממירס הלכה ז
סגמ עשין קיל:
[קבו ג נר אלפס קדושין
פ"ד דף רמג]:
ד (מיי) שם הלכה ז:
ה (מיי) שם הלכה ז:

קבו ב מיי פ"טז מהל'
ממירס הלכה ז
סגמ עשין קיל:
[קבו ג נר אלפס קדושין
פ"ד דף רמג]:
ד (מיי) שם הלכה ז:
ה (מיי) שם הלכה ז:

רבינו הגנאל

רשומאל אמר זליפתן של
כלים אסורין. כגון קרייה
בת יומא וכיוצא בה
אסרתן. אמר ליה שמואל
לרב בשלמא לדידי כו'
משום דנותן טעם לפגם
מותר משום הכי שרייה
רבי. אלא לדידך דאמרת
דניאל גזר עליו היכי יכול
רבי לבטוליה. והא אין
בית דין יכול לבטל דברי
בית דין חבירו אלא אם
כן גדול ממנו בחכמה
ובמנין. אמר ליה אשליח
ליה לרבי אשאל אשאליה
איכסיף רב אמר [אין] הן
לא דרשו אגן לא דרשינן.
כחוב ויטעם דניאל על
לבו אשר לא יתגאל בפת
בג המלך וביין משתיו
בשתי משתאות הכתוב
מדבר. וין ושמן רב סבר
שם על לבו והורה לכל
ישראל. ושמואל סבר שם
על לבו לעצמו לאחרים
לא הורה: ירושלמי אמר
ליה שמואל אכול משוחה
דארמאי ואי לא כתובא
עליך זקן ומרא: ומקשינן
וסבר רב שמן דניאל
גזר עליה והא משמיה
דרב אמרו פתן שטנן
ויינן מייח דבר הן.
ופרקין דניאל גזר שיהא
אסור בעיר. התלמוד שמאי
ההלל גזר ביה איסור
אפילו בשדה. ומקשינן
אי הכי רבי היכי מצי
מבטלי גזרה זו. והאמר
ר' יוחנן בכל יכול בית
דין לבטל דברי בית
דין חבירו אם הוא
גדול ממנו בחכמה ובמנין
חוץ מייח דבר שאפי'
יבוא אליהו ובית דינו
אין שומעין להם. ופרקי'
להו אמר רב שמעיה
מה טעם הוואיל פשט
איסורין ברוב ישראל שמן
לא פשט איסורין ברוב
ישראל וכרבי יוחנן ישבו
ישראל. וסמכו רבוחינו
על דברי רשב"ג ועל
דברי רבי אלעזר בר
צדוק שהיו אומרים אין
גזרין גזרה על הצבור
אלא אם רוב ישראל
יכולין לעמוד בה. כדכתב

בשלמא (א) ל"מ"ד וליפתן של כלים אסורים כו'. קסבר נותן טעם לפגם מותר לפוס ריהטא משמע שאותם שאסרו קודם ר' יהודה כגון (ט) תלמידי שמאי והלל סובדין נותן טעם לפגם אסור ואתא ר' יהודה נשיאה וסבר מותר ושמואל סבר כוותיה שהיה מחזיק דברי רבי שמלאי ולקמן נמי פ"ה (דף טו.) גבי חומץ אשר שם לתוך הגריסין פסיק שמואל הכי הלכתא נותן טעם לפגם מותר ולקמן צפירקין (דף נח:) גבי מישחא שליקא (ז) סתם התלמוד אי משום גיעולי עובדי כוכבים נותן טעם לפגם הוא ודקדק ר"י היאך צאו לחלוק על רבותינו שמאי והלל

זליפתן של כלים טמאים אוסרתן אמו כולי עלמא אוכלי טהרות ניהו אלא זליפתן של כלים אסורין אוסרתן א"ל שמואל לרב בשלמא לדידי דאמינא זליפתן של כלים אסורין אוסרתן היינו דכי אתא רב יצחק בר שמואל בר מרתא ואמר דריש רבי שמלאי בנציבין (ט) שמן ר' יהודה (ט) ובית דינו גמנו עליו והתירוהו קסבר (ט) נותן טעם לפגם מותר אלא לדידך דאמרת דניאל גזר עליו דניאל גזר ואתא רבי יהודה הנשיא ומבטל ליה והתנן (ז) אין ב"ד יכול לבטל דברי ב"ד חבירו אלא א"כ גדול הימנו בחכמה ובמנין א"ל שמלאי לודא קא אמרת שאני לודאי דמזולו א"ל (ט) אשליח ליה איכסיף אמר רב אם הם לא דרשו אגן לא דרשינן והכתיב וישם דניאל על לבו אשר לא יתגאל בפת

בג המלך וביין משתיו בשתי משתאות הכתוב מדבר אחד משתה וין ואחד משתה שמן רב סבר על לבו שם ולכל ישראל הורה ושמואל סבר על לבו שם ולכל ישראל לא הורה ושמן דניאל גזר (ט) והאמר בלי (ט) אבימי נותאה משמיה דרב יפתן ושמן יינן ובנותיהן כולן משמנה עשר דבר הן וכי תיבא אתא דניאל גזר ולא קיבל ואתו תלמידי דהלל ושמאי וגזר וקיבל א"כ מאי אסדרותיה דרב אלא דניאל גזר עליו בעיר ואתו אינהו וגזר אפילו בשדה ור' יהודה הנשיא היכי מצי למישרא תקנתא דתלמידי שמאי והלל והתנן אין בית דין יכול לבטל דברי בית דין חבירו אלא אם כן גדול הימנו בחכמה ובמנין ועוד הא אמר רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנן בכל יכול לבטל בית דין דברי בית דין חבירו חוץ משמונה עשר דבר שאפילו יבא אליהו ובית דינו אין שומעין לו אמר רב משרשיא מה טעם הוואיל ופשט (ט) איסורו ברוב ישראל שמן ילא פשט איסורו ברוב ישראל דאמר רבי שמואל בר אבא אמר רבי יוחנן ישבו רבותינו ובדקו על שמן שלא פשט איסורו ברוב ישראל וסמכו רבותינו על דברי רשב"ג ועל דברי רבי אלעזר בר צדוק שהיו אומרים (ט) אין גזרין גזרה על הצבור אא"כ רוב צבור יעמוד בה דאמר רב אדא בר אבהו מאי קרא במארה

גזר על הפת אלא לפתן הוא והואלת המלך הוא ריפוש"א צלע"ז וכן ממקרא מוכיח דניאל (ה) ויהי המלצר נושא את פת בגס ונותן להם ורעוים ואין לומר שהיה טפל פתן והיו אוכלים ורעוים צלע"ז פת: צמתי' כתב רשב"ס צלע"ז דלל גרס רבי ר' יהודה הנשיא צר צריה וצית דינו התירוהו וטכמי דורו קבעו דבר זה טעמיה ספק רבי זקנו כי הוא היה צנו של ר"ג הנזכר צמ" אבות (פ"ב מ"ג) ר"ג צנו של ר' יהודה הנשיא אומר יפה ת"ת כו' ואותו רבי יהודה הנשיא הנזכר כאן הוא ר' יהודה הנשיא (ט) שהיה צימי האמוראים אלא צלשון משנה וצרייתא קורא אותו הנשיא וצלשון אמורא קורא אותו נשיאה ור' יהודה הנשיא ירושלמי רבי וצית דינו התירו את השמן צלשנה מקומות רבי יהודה הנשיא ורבותינו התירו צגיטין וצמטין וצמנדל ונראה לו שיש שם טעות סופר דקפריך וליקרו ליה צ"ד שריא שכל צ"ד המתיר ג' דברים נקרא צ"ד שריא ודחי א"ר יודן בר' ישמעאל צית דינו חלוק עליו צגיטין פירוש ואין זה ממיר ג' דברים ואם הוא היה רבינו הקדוש א"כ היה לו לננות עוד אחת שהתיר כדאמר צפרק קמח דחולין (דף טו.) דהתיר רבי צית שאן דצירושלמי דדמאי נמי איתא לך נראה לו דגרס התם ר' יהודה הנשיא והוא ר' יהודה הנשיא עוד כתוב שם צירושלמי רב יצחק צר שמואל צר מרתא נתת לנציבין אשכח לר' שמלאי הדומי יתיב ודריש רבי וצית דינו התירו את השמן אכל שמואל קבל עליו ואכל רב לא אכל א"ל שמואל לרב אכול או אנה כתיב עלך זקן ומרא א"ל עד דאנה תמן אנה ידע מאן ערער עליה שמלאי הדומי א"ל אפשר מה דאמר צלע"ז דאמר צלע"ז שם רבי וצית דינו אטרח עליה וכלל: **ושמן** דניאל גזר עליו. ה"ג ה"מ למפרך אין אלא משום דאשמך קאי נקטיה: **ורבי** יהודה הנשיא היכי א"רם צמשרי תקנתא דשמאי והלל. פרש"ס דפרקיין צין לרב צין לשמואל דשמואל נמי מודי דמי"ח דבר הם: **והתנן** אין ב"ד יבור' כו'. תימה צפרק השולח (גיטין לו: ושם ד"ה אה) גבי פרוצול דלמך שמואל האי פרוצול עולבנא דדייני הוא אי אישר חיילי אצטליייה ומסיק אי אישר חיילי יותר מהלל והיכי דמי אי פשטה תקנת פרוצול אפילו היה גדול אין יכול לבטלו ואם לא פשטה א"כ למה לי אישר חיילי הרי ר' יהודה נשיאה התיר שמן אע"פ שהיה קטן מאותו טעם דלא פשט איסורו וי"ל דהכא נמי מטעם דלא פשט גרידא לא התיר אלא ליה ג"כ טעם דלחן רוב הצבור יכולין לעמוד בה פשט מ"מ רוב הצבור יכולין לעמוד בה פשט מ"מ קשה דדבר תימה הוא היאך לא פשט מאחר שהוא ריוח המלוים לך נראה דודאי פרוצול פשט ודקשיא לך אפי' גדול אכל יכול לבטלו ודאי צ"ח דבר דוקא אמר צלע"ז אהיהו אין שומעין וכמו שדמפרש צירושלמי העטם מפני שעמדה להם בנפשותיהם כהם דקדק הרב רבי אלחנן מתוך גירסת הספרים שמואל צמפרים ישימ דקאמר האמר רב משרשיא מה טעם כו' משמע שמשם מתחיל התירוק וה"פ דשמעתין ור' יהודה נשיאה היכי אלים למשרי כו' והתנן אין צית דין כו' ועוד אפילו הוא גדול אינו יכול לבטל צ"ח דבר ולא הוצרך לפרש הטעם כי פשוט הוא ומשני האמר רב משרשיא מה טעם לפי שפשט ולפיכך צ"ד גדול נמי אינו יכול לבטל ושמן לא פשט לך אפי' עמדו בנפשותיהם קטן יכול לבטל וסמכו על דברי רבן שמעון צן גמליאל דלחן גזרין כו' ולפיכך הותר אף צ"ד קטן אכל ודאי שאר דברים אף כי פשטו יכול צ"ד גדול לבטל ולפיכך גבי פרוצול אמר שמואל דאי אישר חיילי מהלל אצטליייה ואע"פ שפשט והיך צירושלמי דפרק קמח דשבת א"ר צון אמר רב יהודה צלע"ז שמואל ל"ש אלא חוץ לייח דבר אכל צ"ח דבר אפילו גדול אינו מבטל מפני שעמדה להם בנפשותיהם פירוש ממה שעולו מרב צבית המדרש:

(א) [לקמן נח:] (ג) נכ"ס
טס"ף: השלח (א) [שם נט.
לט: סה: סו: סה: עה:]
(ד) [שד"ח פ"א מ"ח] מ"ק
ג: מגילה ב. גיטין לו:
(ה) [ג"צ ק"א.] (א) שבת ז:
ע"ש, א: [ג"ל אמר אבימינן,
(ח) אסורס. יע"ז, ט] ב"ק
ע"ט: צ"ב ס: הוריות ג:
(י) [ג"צ, ט] וכן בכל העמוד
היכא דכחו שמואל והלל כדף
לגזרו תלמידי שמאי והלל.
רש"א, ט [ג"ר חו"ט לעיל לל:
ד"ה בע"א].

תורה אור השלם

1. וישם דניאל על לבו
אשר לא יתגאל בפת בג
המלך ובין משתיו
ויבקש משרי הקרשים
אשר לא יתגאל:
דניאל א ח

גליון הש"ס

תוס' ד"ה בשלמא וכו'
הא דאמר לקמן. [וע"ז]
דף נ"ט ע"ב (ועיי"ש)
צמות' ד"ה א':

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה בעלמא
לדידי דאמרי וליפתן של
וי' גבי חומץ לתוך
הגריסין כ"ל ומייתא אשר
שם נמקח: (ב) בא"ד
מישחא שליקא קאמר
סתם התלמוד וכו' אמר
פשט איסורו ואין רוב
וכו' לעמוד בו בשאר: